

From Concept to Creation: Founding BRAMS

(Editorial)

KEYWORDS: BRAMS Journal, Georgia, UK, USA

At the plenary session on 18 May 2018, Professor Vasil Kacharava proposed that graduates of Tbilisi State University specialising in American Studies should establish American Studies centres within Georgian higher-education institutions. Responding instinctively to Professor Kacharava's proposal – he has been my exemplar among Georgian scholars for many years – I helped to establish the BRAMS Institute on 14 July 2018 with his support; Professor Kacharava is President of the American Studies Association.

The objective of Georgia's first online institute of this kind is the interdisciplinary study of Britain, America and Georgia. Guided by the centre's research remit, I devised its name: the BRAMS Institute – an acronym formed from the initial syllables of the three countries (**Br**- for Britain, **Am**- for America, and **S**- for Sakartvelo, the English name for Georgia). It was a fortunate coincidence that one of the dozen abbreviations I considered corresponded to the surname of the distinguished German composer Johannes Brahms (1833-1897). The name received immediate approval from Professor Jeremy Ramsden of Britain, one of the Institute's earliest supporters and collaborators.

I worked on the Institute's emblem for six months and, reflecting its scholarly aims, designed a device: a shield in navy

blue and white bearing the Institute's English name, BRAMS Institute. Below, to the left, are three Anglo-Saxon runes for B, A and S representing the three research countries; to the right appear three Georgian capital letters B, A and S in Asomtavruli script (alluding to Britain, America and Georgia respectively). At the centre of the shield, I placed the Borjgali – a motif reminiscent of the ancient Georgian sun-symbol of eternity and freedom – as an emblematic declaration of the BRAMS Institute's commitment to the Georgian state and its cultural continuity. The emblem records the founding year, 2018. A diamond at the shield's base, originally a serendipitous shape in an early variant, remains as a subtle accent and now symbolises durability and enduring value.

I selected the logo's palette after extensive trials: neither red, green nor gold harmonised with the emblematic components as effectively as navy blue and white. The colours themselves carry resonant meanings consonant with the Institute's aspirations: blue is traditionally associated with reliability, strength, authority, intellect, stability, responsibility and unity; white signifies perfection, light, purity, security and a successful commencement. These associations encapsulate the values I hope the BRAMS Institute will embody.

Some scholars may wonder why I combined research on Britain and America under the umbrella of Georgian Studies. American Studies centres proliferate worldwide and continue to expand, whereas comparable British/English Studies centres remain comparatively few and, in many cases, younger.

Although my academic formation began with English – grounded in British history and literature and stimulated in part by the Albion Club established at School No. 55 under the auspices of the noted educator, geographer and author Gia Chanturia – I became involved in American Studies during my school years in response to the political weather of newly independent Georgia. The British Council and the Byron School also contributed in that

period, primarily by deepening English-language competence rather than advancing geographical or interdisciplinary studies of Britain, which Mr Chanturia had emphasised.

At Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, I naturally gravitated to the Centre for American Studies, founded by Professor Vasil Kacharava. I discovered the Centre in the late 1990s through the IREX Library, an unusually vibrant intellectual space in Tbilisi. At that time, the Centre opened new research opportunities to all who sought them, offering practical experience and distinctive knowledge within the university. I observed the support that US Ambassador Richard Monroe Miles and other diplomats lent to the expansion of American Studies in Georgia. Unsurprisingly, the events the Centre organised attracted the attention and engagement of students and faculty at Tbilisi State University and beyond.

Thus, I was fortunate to launch the BRAMS Institute from a solid background. Its activities are sustained by scholars whose intellectual formation is rooted in Ivane Javakhishvili Tbilisi State University; colleagues who collaborated with the TSU Centre for American Studies from its inception – notably those who shared Professor Gela Charkviani's vision and Professor Vasil Kacharava's achievements – have contributed significantly to the Institute's development. The BRAMS Institute's membership and network include researchers with established records in American Studies; their support, grounded in genuine scholarly interest, constitutes a vital asset for the new interdisciplinary online research hub. Equally important are the Institute's longstanding research links with British and American colleagues.

One cannot study America without engaging with questions that implicate Britain. The American founding fathers were intimately familiar with – and frequently appealed to – British, European and broader global precedents. The richest histories of the United States begin with its deep British roots. Many

contemporary Georgian Americanists therefore situate their enquiries within a wider comparative framework that embraces the United Kingdom, the Commonwealth and the countries of South America, all of which have historical and contemporary connections with the United States. This integrative logic informed the decision that the new Institute would not confine itself to scholarship on the United States alone. In an era of globalisation, investigating a single country in isolation is increasingly counterproductive.

I have observed, with characteristic British irony and American enthusiasm, the mutual regard in which the two nations have often held each other. In recent years, the tenor of Anglo-American relations has in some respects become warmer and more concordant, largely because the United Kingdom and the United States have identified common challenges and chosen cooperation over unilateralism. Media narratives routinely illustrate this alignment; a conspicuous contemporary example was the public endorsement by then-US President Donald Trump of Prime Minister Boris Johnson's Brexit agenda at Davos. Such manifestations of the Anglo-American tandem have, predictably, stimulated greater British interest in American Studies and, reciprocally, an expansion of British Studies activity in the United States. Georgia has not been slow to align with these global scholarly currents.

National commemorations and their political readings further underscore the interdependence of historical memory and contemporary identity. American Independence Day on 4 July is a global touchstone; by contrast, England has no single tradition analogous to that celebration. On 23 June 2018, for instance, a substantial demonstration in London departing from Victoria Station was presented by participants as a celebration of national independence in the context of Brexit. Political actors interpret dates and events through distinct national prisms: in Georgia,

there was a protracted debate over whether to designate 9 April 1991 or 26 May 1918 as the principal independence date, and the pragmatic solution was to observe the former as National Unity Day and the latter as Independence Day. It is therefore unsurprising that, on 23 June 2018 in London, different citizens held divergent events and expressed opposing views: some saw Brexit as an assertion of national independence while others regarded it as a process of national disintegration. Slogans and political rhetoric – including paraphrases of foreign political catchphrases such as “Let’s make Britain great again” – reveal how aspirations for national renewal travel and are repurposed across contexts. Such developments constitute an additional rationale for situating the United Kingdom and the United States together within the BRAMS Institute’s research agenda.

Since 1988, Georgia has renewed its path towards political independence. Georgians have long aspired to the consolidation of statehood and national achievement. The yearning implicit in Murman Lebanidze’s verse “Once upon a time, Georgia was great,” set to music by Zurab Mzhavia and memorably performed by Gogi Dolidze, expresses a sentiment familiar across nations: the desire to restore perceived historical greatness. England and America, too, manifest analogous longings for the “golden age” of their pasts. While external actors may learn from Georgia’s historical experience, it is equally important for Georgian scholars to study foreign histories and experiences with a view to applying relevant lessons for Georgia’s benefit. Hence, the Institute’s research will include investigations into British-American issues as they relate to Georgia and the Georgian imprint on Britain and America. Comparative studies – for example, contrasting the policies of President Ronald Reagan and Prime Minister Margaret Thatcher with contemporaneous political and cultural developments in Georgia – offer fruitful ground for discerning convergences, divergences and points of mutual influence.

For these and many other reasons, the BRAMS Institute was conceived as an interdisciplinary research centre in which collaborative studies of British, American and Georgian experience will be conducted in Georgian and English. A principal objective is to present Georgia's contemporary realities and historical values to an international audience in English. There is at present notable interest in our country, and it would be lamentable to neglect this favourable moment. Regrettably, Georgia remains under-known and under-rated in many quarters; remedying this deficit is a legitimate and necessary task for scholarly institutions. For more than two decades, Professor Vasil Kacharava has advocated greater mobilisation of Georgian scholars' expertise in the service of the nation; the BRAMS Institute aspires to follow the path charted by his leadership.

From its earliest initiatives, the Institute's activities and research attracted the attention of leading international scholars and specialists. This global interest has encouraged us to pursue ever more ambitious projects. The intellectual resources marshalled by the Institute provide the confidence to engage on a broader stage.

My engagement with this field spans almost my entire life, and it is difficult to disentangle what is personally mine from what I have absorbed through research and scholarly exchange. The study of Britain, America and Georgia is both enjoyable and compelling; I often experience it less as a vocation than as an absorbing intellectual pursuit. Nevertheless, I recognise the heightened responsibility that accompanies the directorship of a newly established institute: responsibility not only to American Studies but also to English Studies and Georgian Studies.

My attitude to this work is at once professional and personal. I have learned from American colleagues that it is not a burden but an honour to stand on the shoulders of one's predecessors and to pursue new heights by following their

example. The founding fathers' contribution to the American project remains venerated for precisely this reason; only a decisive departure from their principles would imperil the republic, which I trust will not occur.

Contemporary Europe continues to be shaped by the legacies of the British Empire, however uncomfortable that truth may be for some in France, Spain or Germany. The United Kingdom's exit from the European Union has unsettled the Union because the EU still needs Britain, with all its strengths and weaknesses. Although there is no precedent for leading states to cling to what they fundamentally cannot sustain, Brexit may, in the long term and if managed well, create opportunities for both Britain and the rest of Europe.

Georgia is a small country whose geopolitically significant location has repeatedly resulted in territorial losses. Yet it is the cradle of an ancient civilisation and, whether classified as Western Asia or Eastern Europe, has long had a natural affinity with Europe. That historical and civilisational identity underpins Georgia's efforts to be recognised as part of the Western world. For this reason, systematic research and dissemination of comparative perspectives on Britain, America and Georgia – past, present and prospective – are essential for reasoned policy planning and cultural diplomacy.

The BRAMS Institute will sustain and extend the work it began with renewed vigour. Sooner or later, a period of salutary international change may unfold, and Georgia should endeavour to secure its rightful place in this shifting landscape. The establishment of an interdisciplinary online institute and the dissemination of its scholarship through the BRAMS multidisciplinary academic journal serve precisely this overarching purpose.

იდეიდან განხორციელებამდე:
ბრამსის ღაარსება
(საპროგრამო წერილი)

საკვანძო სიტყვები: ჟურნ. „ბრამსი“, საქართველო, ინგლისი, აშშ

ამერიკის შესწავლის საქართველოს ასოციაციის პრეზიდენტის, პროფ. ვასილ კაჭარავას მიერ 2018 წლის 18 მაისს პლენარულ სხდომაზე წამოყენებულ იდეას – საქართველოს სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებლებშიც გაეხსნათ ამერიკისმცოდნეობის ცენტრები თსუ ამერიკისმცოდნეობის ინსტიტუტის აღზრდილებს, ბუნებრივად გამოვეხმაურე საკუთარი ინიციატივით. ასე გაჩნდა 2018 წლის 14 ივლისს ბრამსის ინსტიტუტი ამერიკისმცოდნეობის ასოციაციის თანადგომით.

საქართველოში პირველი ონლაინ ინსტიტუტის მიზანია ბრიტანეთის, ამერიკისა და საქართველოს ინტერდისციპლინური შესწავლა. ახალი ცენტრის სამეცნიერო კვლევითი ინტერესებიდან გამომდინარე ჩამოვაყალიბე მისი სახელწოდებაც – ბრამსის ინსტიტუტი, რაც სამი ქვეყნის სახელწოდების აბრევიატურაა: ბრ-(იტანეთი), ამ-(ერია) და ს-(აქართველო). ბედნიერი დამთხვევაა, რომ ინსტიტუტის დანიშნულებიდან გამომდინარე ჩამოწერილი ათიოდე აბრევიატურიდან ერთ-ერთი უნებურად დაემთხვა გამოჩენილი გერმანელი კომპოზიტორისა და პიანისტის – იოჰანეს ბრამსის (1833-1897) გვარს. ცხადია, ბევრი აღარ მიიფიქრია სახელწოდების არჩევანზე, რომელიც მყისიე-

რად მოიწონა ბრიტანელმა პროფესორმა ჯერემი რამსდენმა – ბრამსის ინსტიტუტის ერთ-ერთმა პირველმა მხარდამჭერმა და თანამდგომმა.

ახალი ინსტიტუტის ლოგოზე ნახევარი წელი ვიმუშავე და საბოლოოდ, მისი სამეცნიერო კვლევითი მიზნებიდან გამომდინარე დავხატე: ლურჯ და თეთრ ფერებში შესრულებულ ფარზე ინსტიტუტის სახელწოდებაა ინგლისურ ენაზე – BRAMS Institute; მის ქვემოთ მარცხნივ განვალაგე სამი ანგლოსაქსური რუნი „ბ“, „ა“, „ს“, ხოლო მარჯვენა მხარეს – სამი ასომთავრული ასო „ბ“, „ა“, „ს“ (ბრიტანეთის, ამერიკისა და საქართველოს საწყისი პირველი ასოების შესაბამისად, რადგან ამ სამი ქვეყნის შემსწავლელი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის ლოგოა); ფარის შუაში მოვათავსე ბორჯღალი, როგორც მარადიულობისა და თავისუფლების ძველქართული მზის სიმბოლო, ბრამსის ინსტიტუტის ქართული სახელმწიფოებრივი მიზნებისადმი ერთგულების ნიშნად; იქვეა კვლევითი ინსტიტუტის ფუნქციონირების დაწყების თარიღი „2018“; ფარის ძირას განთავსებული აღმასი, რაც სიმტკიცისა და მარადიული ფასეულობის სიმბოლოა, სრულიად შემთხვევით, ლოგოს ერთ-ერთი ვარიანტის ონავრულად გაფერადებისას გამოისახა და ასეც დავტოვე, ოდნავ შელამაზებული სახით.

ლოგოს ფერებიც მრავალი ვარიანტის მოსინჯვის შემდეგ შევარჩიე: არც წითელი, არც მწვანე და არც ოქროსფერი მოუხდა ფარისთვის შერჩეულ დეტალებს. საინტერესოა, რომ ლოგოს ფერთა სიმბოლური მნიშვნელობები ბრამსის ინსტიტუტის მიზნებსა და მისწრაფებებს ესადაგება – ლურჯ ფერს უკავშირებენ ისეთ ფასეულობებს,

როგორიცაა სანდოობა, ძლევამოსილება, მნიშვნელოვნება, ავტორიტეტი, ინტელექტი, სტაბილურობა, კონსერვატიულობა და ერთობა; ხოლო თეთრი, რომელიც სრულყოფილების ფერადაა მიჩნეული, სიმბოლურად გამოხატავს სინათლეს, სიკეთეს, უსაფრთხოებასა და სიწმინდეს. თეთრი ასევე ითვლება წარმატებული დასა-წყისის გამოხატულებად. ამ ყველაფერს კი ნამდვილად ვისურვებდი ბრამსის ინსტიტუტისათვის.

ბევრს, ყველას თუ არა, გაუჩნდება კითხვა: რატომ გავაერთიანებ ბრიტანეთისა და ამერიკის შესწავლა ქართველოლოგიის საფარქვეშ? მთელ მსოფლიოშია გაფანტული ამერიკისმცოდნეობის ცენტრები და მათი რიცხვი გამუდმებით იზრდება მაშინ, როდესაც ბრიტანეთის შემსწავლელი ცენტრების თითებზე ჩამოსათვლელი რაოდენობაა და ისინი არსებობის ხანგრძლივობითაც საგრძნობლად ჩამოუვარდებიან ამერიკის შემსწავლელ ცენტრებს. მიუხედავად იმისა, რომ ცხოვრება ინგლისური ენისა და ბრიტანული ლიტერატურის შესწავლით დავიწყე, რასაც ხელს უწყობდა ჩემი გეოგრაფიის მასწავლებლის, გია ჭანტურიას თაოსნობით 55-ე სკოლაში შექმნილი კლუბის „აღბიონი“ საქმიანობა, სკოლის წლებშივე აქტიურად ჩავერთე ამერიკისმცოდნეობაში, რაც დამოუკიდებლობადაბრუნებული საქართველოს სახელმწიფოს პოლიტიკური ნებით იყო განპირობებული. აუცილებელია აღინიშნოს იმავე პერიოდში ბრიტანეთის საბჭოსა და ბაირონის სკოლის ღვაწლი, თუმცა, ისინი, ძირითადად, ინგლისური ენის ცოდნის გაღრმავებას ემსახურებოდნენ და ნაკლებად მოიცავდნენ ინგლისის შესწავლას ქვეყანათმცოდნეობის კუთხით, რასაც განსაკუთრებულად აქცევდა ყურადღებას ბატონი გია ჭანტურია.

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სწავლისას, ბუნებრივია, აქტიურად ჩავერთე პროფ. ვასილ კაჭარავას თაოსნობით შექმნილი ამერიკისმცოდნეობის ცენტრის საქმიანობაში, რომელიც 1990-იანი წლების ბოლოს თბილისისთვის უჩვეულოდ გამთბარი და განათებული სივრცის – IREX-ის ბიბლიოთეკის წყალობით აღმოვაჩინე. ეს ცენტრი იმ დროისთვის ახალ და საინტერესო შესაძლებლობებს უანგაროდ სთავაზობდა ყველა მსურველს. ის იძლეოდა უდიდესი გამოცდილებისა და უნიკალური ცოდნის შეძენის საშუალებას ჩვენივე უნივერსიტეტის კედლებში. ვხედავდი, როგორ აქტიურობდა აშშ-ის ელჩი რიჩარდ მონრო მაილსი და მთელი დიპლომატიური კორპუსი, როგორ ედგნენ მხარში ამერიკის შესწავლის გადრმავეებისა და გაფართოების საქმეს საქართველოში. შესაბამისად, თსუ-ის სტუდენტებსა და პროფესორებს თვალიცა და გონებაც იოლადა გაუზრბოდათ პომპეზურად ჩატარებული ღონისძიებებისკენ, რომელთაც ამერიკისმცოდნეობის ცენტრი რეგულარულად აწყობდა.

ჩვენდა საამაყოდ და საბედნიეროდ, ნულიდან არაფრის კეთება დაგვიწია. ბრამსის ინსტიტუტის საქმიანობას მხარში უდგას პროფესურა, ვინც ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში აღიზარდა და უდიდესი პრივილეგია ჰქონდა, პირველი დღიდანვე ეთანამშრომლა თსუ ამერიკისმცოდნეობის ცენტრთან, გაეზიარებინა მისი მიღწევები და წარმატებები, როცა გელა ჩარკვიანის ოცნებას ხორცი შეასხა მისმა ღირსეულმა აღზრდილმა, პროფ. ვასილ კაჭარავამ. ბრამსის ინსტიტუტის წევრებსა თუ მეგობრებს კარგა ხანია,

რაც ამერიკის შესწავლის მიმართულებით სოლიდური შედეგები აქვთ. მათი გულისხმიერი, წმინდა მეცნიერული ინტერესიდან გამომდინარე თანადგომა, ახალი ინტერდისციპლინური ონლაინ კვლევითი კერისთვის უდიდესი ფორაა. ასევე უმნიშვნელოვანესია ინსტიტუტის ძველი და მჭიდრო სამეცნიერო-კვლევითი ურთიერთობები ინგლისელ თუ ამერიკელ მკვლევრებთან.

შეუძლებელია ამერიკის შესწავლა ისე, გზად არ გადაკვეთო ბრიტანეთთან დაკავშირებული საკვანძო საკითხებიც. თავად დამფუძნებელი მამებიც მუდმივად ეცნობოდნენ, ითვალისწინებდნენ და აპელირებდნენ არა მხოლოდ ბრიტანული თუ, ზოგადად, ევროპული, არამედ მსოფლიო გამოცდილებითა და დანატოვართ. ბუნებრივია, რომ ამერიკის უძლიერესი და უმდიდრესი ისტორია თავის ხანგრძლივობას არანაკლები მნიშვნელობის მქონე, მრავალსაუკუნოვანი ბრიტანული ფესვების გათვალისწინებით ზომავდეს. თანამედროვე ქართველი ამერიკანისტების ნაწილი ამერიკის შესწავლის ფარგლებშივე მოიცავს ბევრ სხვა ქვეყანას (გაერთიანებულ სამეფოს, თანამეგობრობის ქვეყნებსა და სამხრეთ ამერიკის სახელმწიფოებს), რომელიც უშუალო კავშირში იყო და არის ამერიკის შეერთებულ შტატებთან. სწორედ ეს გახდა ერთ-ერთი უმთავრესი მიზეზი, რის გამოც გადაწყდა, რომ ახალი ინსტიტუტი არ შემოიფარგლებოდა მხოლოდ შტატების მეცნიერული კვლევით. მით უმეტეს, რომ თანამედროვე გლობალიზაციის პირობებში ნაკლებეფექტურია ცალკეული ქვეყნის პრობლემატიკის კვლევა დანარჩენი მსოფლიოსგან იზოლირებულად.

საყოველთაოდ ცნობილი ფაქტია და პირადად ვარ მომსწრე, წარსულში როგორი ბრიტანული, სარკაზმნარე-

ვი სიყვარულით საუბრობდნენ ინგლისელები ამერიკელებზე და ისიც ბევრჯერ მინახავს, როგორ შენატროდნენ ამერიკელები ყველაფერს ბრიტანულს. მეგობრულირონიული დამოკიდებულება, ფაქტობრივად, მსოფლიო საზოგადოების თვალწინ შეიცვალა ამ ორ ერს შორის ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში. გაცილებით თბილი და ურთიერთგაგების პოზიცია ჩამოუყალიბდათ. ეს, ძირითადად, იმან განაპირობა, რომ გაერთიანებულ სამეფოსა და აშშ-ს საერთო მტრები და პრობლემები გამოეკვეთა. მათ სიტუაცია გააანალიზეს და ცალ-ცალკე ბრძოლას ამჯობინეს, გაერთიანება და ერთმანეთის მხარდაჭერა. ამის მრავალი ნიმუში ვრცელდება მედიასაშუალებებით, რისი უკანასკნელი მაგალითია დავოსის შეხვედრაზე ამერიკის პრეზიდენტის დონალდ ტრამპის მიერ უპირობო და საჯარო თანადგომის მერამდენედ გაუდგერება ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრის ბორის ჯონსონისა და მისი ბრექსიტის გეგმისადმი. სწორედ ბრიტანულ-ამერიკული პოლიტიკური ტანდემის შედეგი უნდა იყოს, ამერიკისმცოდნეობისადმი სოლიდურად გაზრდილი ბრიტანული ინტერესი იმის პარალელურად, რომ აშშ-ში მომრავლება დაიწყო ბრიტანეთის შესწავლის ცენტრებმა. საქართველო არასოდეს ჩამორჩენია მსოფლიოს მოწინავე სამეცნიერო მიმართულებებს და, ცხადია, არც ამჯერად აპირებს.

დამოუკიდებლობის დღეს ისეთი გრანდიოზული მნიშვნელობა ენიჭება ამერიკაში, რომ 4 ივლისი ცნობილი თარიღია მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. წარსულში ინგლისს არასოდეს ჰქონია დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლის საჭიროება. 2018 წლის 23 ივნისს ლონდონში, სადგურ „ვიქტორიადან“ დიდი მსვლელობა დაიწყო, რო-

მელიც მიზნად ისახავდა, ინგლისის ისტორიაში პირველად, დამოუკიდებლობის დღის აღნიშვნას. რა თქმა უნდა, როგორც საქართველოს პოლიტიკურ რეალობაში, ისე ინგლისშიც, ყველას თავისებურად ესმის პოლიტიკური მოვლენებიცა და კონკრეტული თარიღების მნიშვნელობაც. მაგალითად, თავის დროზე მწვავე კამათი და მსჯელობა მიმდინარეობდა საქართველოს დამოუკიდებლობის დღედ 9 აპრილი აერჩიათ თუ 26 მაისი აღედგინათ. საბოლოოდ, კომპრომისული ვარიანტი შეირჩა და საქართველო ყოველწლიურად აღნიშნავს ორ უმნიშვნელოვანეს თარიღს – ეროვნული ერთიანობის დღესა და დამოუკიდებლობის დღეს. ამიტომ, ქართული გამოცდილებით, გასაკვირი არაა ლონდონში ჩატარებული სამი განსხვავებული ღონისძიება ერთსადაიმავე თარიღთან დაკავშირებით. ზოგი ბრექსიტის ქვეყნის დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლად მიიჩნევს, ზოგიც – ქვეყნის დაქცევად. უმნიშვნელოვანესი ის მგონია, რომ ინგლისელების მთავარი ღოზუნგი გახდა ამერიკის 45-ე პრეზიდენტის, დონალდ ტრამპის წინასაარჩევნო მოწოდების პერიფრაზი: „კვლავ გაგხადოთ ბრიტანეთი დიადი“. სწორედ ის ფაქტია აღსანიშნავი, რომ თანამედროვე ინგლისში არსებობენ ადამიანები, ვინც ხედავს ამერიკელი ერის მიღწევებს და სურს მსგავსი პროგრესი საკუთარ სამშობლოშიც იხილოს. ამ ორი ქვეყნის ახლებური დამოკიდებულება გახდა შემდეგი მნიშვნელოვანი მიზეზი, რის გამოც ახალი ინსტიტუტის კვლევითი ინტერესი სწორედ ბრიტანეთი და ამერიკაა ერთდროულად.

ვფიქრობ, ქართველები კარგა ხანია უკვე ვდგავართ იქვე, სადაც ეს ორი დიდი ერია დღეს. წლებია, ვცდილობთ საქართველოს სახელმწიფოებრიობის ჩამოყალიბე-

ბასა და მიღწეულის გამყარებას იმის სურვილით, რაც მურმან ლებანიძის ლექსშია გაცხადებული: „ოდესმე დიდი ყოფილა საქართველო“. ულამაზეს სიმღერად აქცია ზურაბ მჟავიამ ქართული სულის ეს გამოძახილი, გოგი დოლიძემ რომ შეგვისრულა და ჩაგვიბეჭდა გულსა და გონებაში. ეს ხომ სწორედ ის სურვილია, რაც მსოფლიოს „დიდი ორიანის“ (ინგლისელი სატირიკოსის, რიკი ჯერვეიზის ტერმინი რომ გამოვიყენოთ) – ინგლისისა და ამერიკის მოქალაქეებს აქვთ: ჩვენ ყველას გვინდა ჩვენ-ჩვენი ქვეყნები ისევ ისეთი დიადები ვიხილოთ, როგორც ოდესღაც, თითოეული მათგანის „ოქროს ხანაში“. ცხადია, სხვებსაც ბევრი შეუძლიათ ისწავლონ და გაითვალისწინონ ქართველი ერის უდიდესი ისტორიული გამოცდილებიდან. თუმცა, ჩვენთვის ისიც არანაკლებ მნიშვნელოვანია, მათი გამოცდილება შევისწავლოთ და გამოვიყენოთ ჩვენი სამშობლოს საკეთილდღეოდ. შესაბამისად, ბუნებრივია, რომ ინსტიტუტის სამეცნიერო ინტერესებში ასევე შედის საქართველოსთან დაკავშირებული ბრიტანულ-ამერიკული თემატიკისა და ბრიტანეთ-ამერიკაში ქართული კვალის კვლევა. ერთია, რას აკეთებდა, მაგალითად, პრეზიდენტი რონალდ რეიგანი აშშ-ში, ხოლო პრემიერ-მინისტრი მარგარეტ თეტჩერი დიდ ბრიტანეთში, მეორეა – საქართველოში რა პოლიტიკურ-კულტურულ პერიპეტიებს ჰქონდა ადგილი იმავე პერიოდში და რა მსგავსება თუ კავშირი არსებობდა ამ სამი ქვეყნის ეროვნულ ინტერესებს შორის.

აღნიშნულ და კიდევ სხვა მრავალ მიზეზთა გამო, გადაწყდა ბრამსის ინსტიტუტის შექმნა ინტერდისციპლინური სამეცნიერო კვლევის ცენტრად, სადაც ბრიტანული, ამერიკული და ქართული გამოცდილების ერთობლივი

კვლევები განხორციელდება ქართულ და ინგლისურ ენებზე. ერთ-ერთი უდიდესი მიმართულება იქნება საქართველოს თანამედროვეობისა და ისტორიული ღირებულებების მსოფლიოსთვის გაცნობა ინგლისურ ენაზე. დღეს განსაკუთრებული ინტერესი ღვივდება ჩვენი სამშობლოსადმი და სწორედ ისეთი ხელსაყრელი მომენტია, რომლის ხელიდან გაშვება დაუშვებლად მიმაჩნია. როგორი გულდასაწყვეტიც უნდა იყოს, ჯერაც ნაკლებად იცნობენ საქართველოს მთელი მისი ღირებულებებით. ეს პოლიტიკური ნაკლი სწორედ სამეცნიერო ინსტიტუტების ხელშეწყობით უნდა აღმოიფხვრას. ოც წელზე მეტია, პროფ. ვასილ კაჭარავა ლობირებს იმ გონივრულ მოსაზრებას, რომ საქართველოს ხელისუფლებამ სწორედ ქართველი მეცნიერების პოტენციალი უნდა გამოიყენოს ქვეყნის საკეთილდღეოდ. ვფიქრობ, ბრამსის ინსტიტუტიც უფროსი კოლეგისა და მენტორის მიერ დასახულ გზას უნდა გაჰყვეს.

ბრამსის ინსტიტუტის საქმიანობამ და სამეცნიერო კვლევებმა, ჩვენი მხრიდან ყოველგვარი ინიციატივის გარეშე, პირველი ნაბიჯებიდანვე მიიპყრო ევროპა-ამერიკის წამყვანი მეცნიერებისა თუ დარგის სპეციალისტების ყურადღება. საერთაშორისო ინტერესმა და გამოხმაურებამ კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი კვლევების შეთავაზების სურვილი გაგვიჩინა. ახალგაზრდა ინსტიტუტის სოლიდური ინტელექტუალური წონა და მონაცემები უდევს საფუძვლად უფრო დიდ ასპარეზზე გასვლის სითამაშეს.

ღამის, ცხოვრებასავით ხანგრძლივია ჩემთვის ამ სფეროში საქმიანობა. ძალიან გამიჭირდება იმის გარჩევა, რა არის ჩემეული და რა – კვლევის შედეგად შექენილ-მოპოვებული. ბრიტანეთის, ამერიკისა და საქართველოს

შესწავლა იმდენად საინტერესო და სასიამოვნოა, რომ უფრო სახალისო საქმიანობად აღვიქვამ, ვიდრე პროფესი-ად. თუმცა, კარგად მაქვს გააზრებული გაზრდილი პასუ-ხისმგებლობაცა და ვალდებულებაც მას მერე, რაც მეც-ნიერი-მკვლევარი ანალიტიკოსის სტატუსს ახლადდაარსე-ბული ინსტიტუტის დირექტორობაც დაემატა; თანაც არა მხოლოდ ამერიკანისტიკის, არამედ ანგლისტიკისა და სა-ქართველოს კვლევების ინტერდისციპლინური ამბიციე-ბით.

ამ სფეროსთან ჩემი დამოკიდებულება ერთდროუ-ლად პროფესიულიცაა და პირადულიც. ამერიკელებისგან ვისწავლე, რომ სათაკილო კი არა, საპატიო და საამაყოა წინამორბედის მხრებზე დგომა, ვიდაცის ჭკვიანურად გაკ-ვალულზე სიარულით ახალი მწვერვალებისკენ სწრაფვა. თავის დროზე ამერიკელებმა არა მხოლოდ ბრიტანეთის კულტურა და პოლიტიკურ-სოციალური გამოცდილება გა-ითვალისწინეს, არამედ მთელი ევროპისა და მსოფლიოს მასშტაბსაც გადასწვდნენ. ამიტომაც, დღემდე პატივსაცე-მია დამფუძნებელი მამების ღვაწლი. მხოლოდ მათი კურ-სიდან გადახვევა თუ დაღუპავს ამერიკას, რაც, იმედია, არასოდეს მოხდება.

ბრიტანეთის იმპერიის ნამცვრევზე ღვას დღემდე თანამედროვე ევროპა, რაგინდ უსიამოვნო იყოს ამის ხმა-მადლა აღიარება საფრანგეთის, ესპანეთისა თუ გერმანი-ისთვის. გაერთიანებული სამეფოს გასვლაც იმიტომ აშ-ფოთებს ევროკავშირს, რომ ძალიან სჭირდება ინგლისი მთელი მისი ავ-კარგით. ამას მშვენივრად ხვდება, მაგრამ უკუღმა ლაპარაკობს. არ არსებობს მსოფლიო პოლიტიკა-ში პრეცედენტი, იმას ებღაუჭებოდნენ წამყვანი სახელ-მწიფოები, რაც არ არგიათ. ძალზე საეჭვოა, რომ ინგლი-

სის კეთილდღეობისთვის გამოიდეს თავი მოულოდნელად. თუმცა, შორეულ პერსპექტივაში, ბრექსითი არა მხოლოდ ბრიტანეთს, არამედ დანარჩენ ევროპასაც გაუკვალავს გზას გაცილებით უკეთესი მომავლისკენ, თუ ყველაფერი სათანადოდ განხორციელდება.

ისედაც პატარა საქართველო, სულ უფრო და უფრო რომ მცირდება და ქართული გულივით იკუმშება, პირველი ევროპელების აკვანია. დასავლეთ აზიას მიგვაკუთვნებენ თუ აღმოსავლეთ ევროპას, ჩვენი სამშობლოს ლოგიკური ადგილი მუდამ იყო და იქნება ევროპის წიაღში. პოლიტიკური ბედის ირონიით, ეს ქვეყანა სწორედ იმ დასავლური სამყაროს სამშობლოა, რომლის ნაწილად აღიარებასა და გახდომასაც ცდილობს ლამის სამი ათეული წელიწადია. ამიტომაც, აქტუალური და მნიშვნელოვანია ინგლისის, ამერიკისა და მათ რაკურსში საქართველოს წარსულის, აწმყოსა თუ მომავლის პერსპექტივათა მეცნიერული კვლევა და გასაჯაროება პრაქტიკული მიზნების გონივრულად დაგეგმვისათვის. ბრამსის ინსტიტუტი გაასმაგებელი ენთუზიაზმით გააგრძელებს წლების წინ აქტიურად დაწყებულ საქმიანობას. მსოფლიოში, თითქოს, ჯანსაღი ცვლილებების პერიოდი დგება და ჩვენი სამშობლო ამჯერად მაინც უნდა მოხვდეს სათანადო პოზიციაზე. სწორედ ამ დიად მიზანს ემსახურება ინტერდისციპლინური ონლაინ ინსტიტუტის დაარსება და მისი სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის ასახვა მულტიდისციპლინური აკადემიური ჟურნ. „ბრამსის“ ფურცლებზე.